

Znak: WZPS-5.431.1.18.2025.MA
Szczecin, 29 lipca 2025 r.

Pan
Marcin Kowalski
Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Szczecinie

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 29-30 kwietnia 2025 r. została przeprowadzona kontrola w trybie uproszczonym w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Szczecinie przy ul. Starzyńskiego 3-4, będącym Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 25/2025 z 28 kwietnia 2025 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Małgorzata Andraszkievicz – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki.

Przedmiotem kontroli była analiza możliwych nieprawidłowości w działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie – Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zgłoszonych przez Biuro Rzecznika Praw Dziecka dotyczących sytuacji rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności] umieszczonych w pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 1

Podstawy dokonanych ustaleń:

- analiza dostępnej dokumentacji rodzeństwa oraz rodzin zastępczych,
- informacje przekazane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej p. M.B. oraz p. I.R.

Działalność Centrum Usług Społecznych w Szczecinie (d. MOPR) – Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w zakresie objętym kontrolą oceniam negatywnie.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego wpłynęło pismo z Biura Rzecznika Praw Dziecka, przekazujące informacje z kancelarii p. Natalii Gruszczyńskiej, pełnomocnika [tekst wyłączony z jawności], z których wynika, że w rodzinie zastępczej, w której przebywają [tekst wyłączony z jawności] mogło dochodzić do nieprawidłowości, w tym do utrudniania kontaktów dziewczynek [tekst wyłączony z jawności] z ich ciotką oraz przyrodnim bratem [tekst wyłączony z jawności]

Analiza indywidualnego przypadku – rodzeństwo [tekst wyłączony z jawności]

Siostry [tekst wyłączony z jawności] umieszczone zostały w pieczy zastępczej zgodnie z postanowieniem sądu w lipcu 2017 r. Ich starszy brat [tekst wyłączony z jawności] trafił pod opiekę ciotki [tekst wyłączony z jawności], a jego siostry początkowo do pogotowia rodzinnego [tekst wyłączony z jawności], gdzie przebywały do marca 2021 r., a potem do Rodzinnego Domu Dziecka [tekst wyłączony z jawności], gdzie przebywały do dnia kontroli. Ojcowie nie interesowali się dziećmi i zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. W międzyczasie zmarła ich babcia oraz matka. Ciotka dzieci od momentu umieszczenia dziewczynek w pieczy zastępczej zgłaszała chęć przejęcia opieki nad dziećmi, ale ze względu na młody wiek oraz niewystarczające kompetencje wychowawcze nie wystąpiła do sądu o przejęcia opieki nad dziewczynkami. Pomimo tego od samego początku deklarowała silną więź z dziewczynkami, utrzymywała z nimi kontakt oraz dbała o ich potrzeby. Dziewczynki ze względu na liczne deficyty rozwojowe objęte były intensywnymi oddziaływaniami specjalistycznymi. Ciotka dziewczynek uzyskała sądową zgodę na ich urlopowanie. Początkowo nie było problemów z ich urlopowaniem. W okresie pandemii COVID-19 kontakty ciotki i dziewczynek zostały ograniczone i najczęściej były z wykorzystaniem komunikatorów. Analiza dokumentacji rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności] wskazała, że ciotka dziewczynek zabiegała o kontakty z nimi prosząc o to pisząc w komunikatorze lub dzwoniąc. Zdarzały się sytuacje, że rodzina zastępcza zdawkowo odpowiadała na prośbę ciotki o zdjęcia siostr, albo o rozmowę z nimi. Kobieta miała też problem z przekazaniem dzieciom istotnych informacji chociażby o śmierci ich babci czy mamy. Była zbywana. Ciotka złożyła skargę do koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej na postępowanie rodziny [tekst wyłączony z jawności]. Skutkiem tej skargi było wynegocjowanie możliwości kontaktów siostr z bratem z wykorzystaniem komunikatora na odległość.

W marcu 2021 r. dziewczynki zostały przeniesione do zawodowej rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności]. Ciotka dziewczynek w dalszym ciągu realizowała sądową zgodę na ich urlopowania, chociaż były one nieregularne. W kwietniu 2024 roku w trakcie weekendowego urlopowania w mieszkaniu ciotki doszło do sytuacji z udziałem [tekst wyłączony z jawności]. Na skutek tego zdarzenia rodzina zastępcza, a także Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie wystąpili do sądu z wnioskiem o cofnięcie zgody na urlopowanie siostr do domu ciotki. Sąd cofnął zgodę. Po tym zdarzeniu [tekst wyłączony z jawności] doznała silnej reakcji emocjonalnej. Lekarz pediatra zalecił kontakt z psychiatrą na oddziale psychiatrii dzieci i młodzieży, ale lekarze nie widzieli podstaw do zatrzymania dziecka na oddziale. Od dnia cofnięcia przez sąd zgody na urlopowanie siostr do domu ciotki, dziewczynki przestały również widywać się ze swoim bratem [tekst wyłączony z jawności].

Sytuacja ta miała miejsce do listopada 2024 r. kiedy to sąd zobowiązał Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, wskutek interwencji ciotki dziewczynek, do niezwłocznego zapewnienia kontaktu z ich bratem [tekst wyłączony z jawności],

przebywającym w rodzinie zastępczej u ich wspólnej ciotki [tekst wyłączony z jawności]. Dopiero wówczas MOPR podjął działania mające na celu umożliwienie kontaktowania się rodzeństwa. Analiza dokumentacji wskazała, że po zdarzeniu dziewczynki rozmawiały z psychologiem. Była to jedna rozmowa w miejscu ich zamieszkania (rodzina zastępcza). W toku czynności kontrolnych przeprowadzono również rozmowę z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej. P. M. B., która na co dzień współpracuje z rodziną zastępczą [tekst wyłączony z jawności]. Koordynator powiedziała, że po zdarzeniu nie rozmawiała z dziewczynkami. Potwierdziła również, że siostry od chwili cofnięcia zgody na urlopowanie do domu ciotki, nie miały kontaktu ze swoim bratem [tekst wyłączony z jawności]. Pani M.B. nie kontaktowała się również z koordynatorem rodziny zastępczej, w której przebywa brat dziewczynek. Dziewczynki od chwili zdarzenia w domu cioci (kwiecień 2024 r. do grudzień 2024 r.) nie były objęte wsparciem specjalistycznym na okoliczność nowej sytuacji, w której się znalazły. W dostępnej dokumentacji dziewczynek – „modyfikacja planu pomocy dziecku nr 3 z dnia 8.10.2024 r. planu pomocy dziecku nr 2 z dnia 31.03.2021 r. u [tekst wyłączony z jawności] w części dotyczącej „celów szczegółowych – troska o zdrowie i bezpieczeństwo” zapisano, jako formę realizacji zadania - „konsultacja u lekarza psychiatry”, a u [tekst wyłączony z jawności] – w części dotyczącej „celów szczegółowych – troska o zdrowie” – konsultacje u psychologa i w razie potrzeby rozpoczęcie terapii”, brakowało szczegółowych informacji, z czego wynikały potrzeby tych działań wobec siostr, nie było też informacji, czy takim wsparciem dziewczynki zostały objęte. Pani I.R. ,która jest koordynatorem w rodzinie zastępczej [tekst wyłączony z jawności] wskazała, że nie uczestniczyła w rozmowach dotyczących wstrzymania urlopowania do domu ciotki dziewczynek, nie rozmawiała też z ich bratem po tym zdarzeniu. Pani I.R. poinformowała pracowników Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej (MOPR Szczecin, obecnie CUS) o tym, że chłopiec tęskni za swoimi siostrami, ale nic za tym nie poszło. W ocenie koordynatora rodzeństwo powinno być ze sobą w kontakcie, a dziewczynki także z ciotką.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej nie podjął działań, by rodzina zastępcza, w której przebywają siostry umożliwiła im kontakt z przyrodnim bratem [tekst wyłączony z jawności], co wskazuje art. 40 ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w brzmieniu „rodzina zastępcza umożliwia kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba ,że sąd postanowi inaczej”. Siostry zostały pozbawione kontaktu z bratem oraz ciotką. Ponadto Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonując ocen rodziny zastępczej (ostatnia z dnia 30.08.2024 r.), a także ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej nie uwzględnił zdania dziecka, na co wskazuje art. 4 pkt 3,8 i art. 4a ustawy. W ocenie kontrolujących tym samym naruszone zostały przywołane artykuły.

W ocenie kontrolujących Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w obszarze praw dziecka do kontaktowania się z osobami z najbliższego otoczenia nie zapewnił rodzeństwu kontaktów. Sytuacja, która miała miejsce podczas urlopowania w domu ich cioci nie powinna być rzutować na kontakty siostr z bratem. Tych dwóch spraw nie należało łączyć. Zrozumiałym jest fakt, że sąd na wniosek MOPR, jak też rodziny zastępczej cofnął zgodę na urlopowanie dziewczynek do domu ich ciotki, ale tym samym nie zabronił kontaktów pomiędzy rodzeństwem, czego dowód dał nakazując w listopadzie 2024 r. Organizatorowi Rodzinnej Pieczy Zastępczej umożliwienie kontaktowania się rodzeństwa. Historia rodzeństwa wskazuje, że jest ono związane ze sobą emocjonalnie, co znalazło potwierdzenie w opinii biegłego psychologa sądowego, wydanej 9.03.2025 r. cyt. „w szczególności [tekst wyłączony z jawności] zależy na spotkaniach ze starszym bratem [tekst wyłączony z jawności] Odbierają

bowiem od niego akceptację i cenią sobie okazywane przez brata uczucia”. W tej samej opinii we wnioskach końcowych zawarta jest informacja, cyt. „ważną, znaczącą osobą jest dla [tekst wyłączony z jawności]. To powinno spowodować, że jego uczestnictwo w życiu sióstr nie powinno być ograniczane. Przeciwnie, jeżeli nadal będzie on okazywał siostronom uczucia i wspierał je, należy mu umożliwić kontaktowanie się z nimi”.

Podsumowanie ustaleń kontroli

Stwierdzona nieprawidłowość:

1. nieprzestrzeganie praw dzieci do utrzymywania kontaktów z osobami z bliskiego otoczenia,
2. nieprzestrzeganie praw dzieci do wyrażenia zdania w sprawach ich dotyczących tj. w dokonywaniu oceny zasadności ich pobytu w pieczy zastępczej, oceny rodziny zastępczej,
3. brak wsparcia specjalistycznego dla dzieci, które znalazły się w sytuacji kryzysowej.

Przyczyny stwierdzonej nieprawidłowości:

- 1) brak wiedzy w zakresie prawa dzieci do utrzymywania kontaktów z osobami z bliskiego otoczenia oraz prawa do wysłuchania w sprawach, które ich dotyczą,
- 2) brak wiedzy w zakresie potrzeb dzieci wynikających z sytuacji kryzysowej.

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- 1) zerwanie kontaktów z bratem,
- 2) trudności w funkcjonowaniu w sferze emocjonalno-społecznej rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności].

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

Koordynatorzy Rodzinnej Pieczy Zastępczej , kierownik Działu Pieczy Zastępczej,
Dyrektor Centrum Usług Społecznych (d. MOPR) w Szczecinie.

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

- zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania,

Wpis w książce kontroli: 6/25

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Szczecinie,
- 2) a/a

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w celu ich wyeliminowania oraz podniesienia jakości pracy Centrum Usług Społecznych w Szczecinie - Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej wydaję zalecenia znaczące:

- 1) przestrzegać prawa dziecka do utrzymywania kontaktów z osobami z ich najbliższego otoczenia, art. 40 ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) umożliwić dzieciom wyrażanie własnego zdania w sprawach ich dotyczących, art. 4 pkt 8 ustawy,
- 3) zapewnić wsparcie specjalistyczne dzieciom znajdującym się pod opieką rodziny zastępczej adekwatnie do ich potrzeb i możliwości z uwzględnieniem aktualnej sytuacji, art. 76 ust. 2 pkt 9 ustawy.

Z upoważnia
Wojewody Zachodniopomorskiego
Bartosz Brożyński
I Wicewojewoda

Zespół inspektorów:

Małgorzata Andraszkiewicz
Starszy inspektor wojewódzki
Karolina Czaja-Śmietana
Starszy inspektor wojewódzki

Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak-Sikorska

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
- D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)